UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDU

KLASA: 320-01/20-01/23
URBROJ: 2178/1-04-20-01

Slavonski Brod, 15. lipnja 2020.

I Z V J E Š Ć E

o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2019.

Slavonski Brod, lipanj 2020. godine

SADRŽAJ: **Str.**

I. Analiza poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2019.

1. Uvod 3
2. Upisnik poljoprivrednika 4
3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljište u BPŽ..... 5
   3.1. Privremeno korištenje polj. zem. u vlasništvu RH na području BPŽ..... 7
   3.2. Koncesija..... 10
   3.3. Dugogodišnji zakup..... 11
4. Aktivnosti i programi BPŽ za razvoj poljoprivrede..... 12

II. Analiza poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2019.

1. Izravne potpore..... 15
2. Ruralni razvoj 15
3. Zajednička organizacija tržišta..... 15
4. Nacionalne potpore 16
5. Pomorstvo i ribarstvo 16
6. Biljna proizvodnja 17
7. Voćarstvo i povrtlarstvo 19
8. Ekološka poljoprivreda 20
9. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje..... 21
   9.1. Govedarstvo 21
   9.1.1. Izvorne pasmine goveda 22
   9.2. Svinjogojstvo 22
   9.2.1. Izvorne pasmine svinja 23
   9.3. Ovčarstvo 23
   9.3.1. Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca 24
   9.4. Kozarstvo 24
   9.5. Peradarstvo 25
   9.6. Konjogojstvo 26
   9.6.1. Izvorne i zaštićene pasmine konja 26
   9.7. Pčelarstvo 27
10. Isplaćene potpore za BPŽ u periodu od 2018.-2019. 28
10.1. Isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2019. 28
11. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda 30
12. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2017.-2019..... 31
13. Zaključna razmatranja 32

Za izradu materijala "Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini" korišteni su slijedeći **izvori podataka**:

1. Ministarstvo poljoprivrede
2. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva
3. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
4. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
5. Državni zavod za statistiku

Materijal obradio savjetnik Dejan Jurić, mag.ing.agr., a izvjestitelj na kolegiju Župana, radnim tijelima i sjednici Županijske skupštine je Željko Burazović, mag.ing.agr., privremeni pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu Brodsko-posavske županije.

I. ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2019.

1. UVOD

Zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj

Prema podacima iz Statističkog ljetopisa iz 2019. godine zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj u 2018. godini iznosile su 1.607.804 ha, što je 111.141 ha ili 7,42% više korištenih poljoprivrednih površina u odnosu na 2017. godinu.

Biljna proizvodnja u 2019. u Brodsko-posavskoj županiji

Državni zavod za statistiku nije prikupljao podatke na razini županija tako prema dosadašnjim podacima ukupna poljoprivredna površina u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 115.421 ha, od toga u vlasništvu države 43.879,37 ha (38,02%), dok je u privatnom vlasništvu 71.541,63 ha poljoprivrednog zemljišta (61,98%).

U strukturi zasijanih površina prema podensenim zahtjevima za izravna plaćanja najveći dio čine žitarice 53,26 %, krmno bilje, livade i pašnjaci 19,99 %, uljarice 16,90 %, višegodišnji nasadi 4,50 %, površine koje se ne koriste u poljoprivredne svrhe 3,98 %, povrće 0,78 %, šećerna repa 0,55%, ljekovito bilje 0,02 % te kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmalja) 0,02 %.

2. Upisnik poljoprivrednika

U Brodsko-posavskoj županiji se prema podacima iz 2003. godine 20.704 kućanstava bavi poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava ispod 3 ha (73,95 %)**. Poljoprivrednom proizvodnjom bavilo se 90 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. **Od tog broja 27 ili 30,68 % poslovnih subjekata posjeduju više od 100 ha.**

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednika na dan 31.12.2019. godine prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava			Indeks 2019./2018.
		2017.	2018.	2019.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	6.991	7.052	7.033	99,73
2.	Obrt	129	129	129	100
3.	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (SOPG)	-	-	75	-
3.	Trgovačko društvo	79	77	86	111,68
4.	Zadruga	10	10	10	100
5.	Ostalo	9	7	9	128,57
Ukupno gospodarstava BPŽ		**7.218**	**7.277**	**7.342**	**100,89**
Ukupno gospodarstava RH		**164.458**	**167.676**	**170.662**	**101,78**

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2019.)

Napomena: u tijeku je usklađivanje uvjeta poslovanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sukladno članku 52. Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, broj 29/18 i 32/19)

U Republici Hrvatskoj u 2019. godini u Upisnik poljoprivrednika bilo je upisano ukupno 170.662 gospodarstava, od čega je 7.342 (4,30 %) s područja Brodsko-posavske županije.

Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska gospodarstva (95,80%), zatim slijede obrti (1,76 %), trgovačka društva (1,17 %), samoopskrbno poljoprivrednog gospodarstvo (1,02%), zadruge (0,13 %) te ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava (0,12 %).

U odnosu na prethodnu godinu, **broj upisanih gospodarstava u 2019. godini u Brodsko-posavskoj županiji iznosio je 7.342 i povećao se za 65 gospodarstava ili 0,89 %,** dok se na državnoj razini povećao za 2.986 gospodarstava ili 1,78 %.

3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ

U Ministarstvu poljoprivrede iz Brodsko-posavske županije zaprimljeno je 26 Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, a suglasnost je dobilo 17 Programa.

Programi raspolaganja za koje je izdana suglasnost:

1. Općina Bebrina
2. Općina Brodski Stupnik
3. Općina Garčin
4. Općina Gornja Vrba
5. Općina Gornji Bogićevci
6.Općina Gundinci
7.Općina Klakar
8.Grad Nova Gradiška
9.Općina Nova Kapela
10. Općina Okučani
11. Općina Oprisavci
12. Općina Oriovac
13. Općina Sikirevci
14. Grad Slavonski Brod
15. Općina Slavonski Šamac
16. Općina Velika Kopanica
17. Općina Stara Gradiška

Programi koji nisu dobili suglasnost

1. Općina Bukovlje
2. Općina Cernik
3. Općina Davor
4. Općina Dragalić
5. Općina Rešetari
6. Općina Sibinj
7. Općina Staro Petrovo Selo
8. Općina Vrbje
9. Općina Vrpolje

Općina Garčin raspisala je natječaj za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za 1.274,8994 ha, koji je u međuvremenu poništen zbog promjene prostornog plana općine.

Općina Oriovac za zakup 216 ha raspisati će natječaj ovih dana.

Isti su dostavili obavijest Brodsko-posavskoj županiji i Ministarstvu poljoprivrede.

Na području Brodsko-posavske županije bila je provedba raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljštem kako slijedi:

2013. godina – ukupno 6.753,4397ha od čega:
Zakup na 50. god. – 52,3473ha i
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 6.701,0924 ha

2014. godina – ukupno 1.692,7267ha od čega:
Zakup na 50. god. – 411,8767ha
Zakup na 50. god. ribnjaci – 1.270,8500ha
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 10,0000ha

2015. godina – 1.743,4539 ha od čega:
Zakup na 50. god. – 58,3700ha
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 482,4126ha
Prodaja izravnom pogodbom – 8,0400 ha
Davanje na korištenje – stočari – 1.194,6313 ha

2016. godina – 2.324,93 ha od čega:
Zakup na 50 godina (Dragalić i Sikirevci) – 55,068 ha
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda – 1.261,54 ha
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu – 1.008,33 ha

2017. godina – aktivnosti na donošenju novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN br. 20/2018.), koji je stupio na snagu 09. ožujka 2018. godine i Pravilnika o dokumentaciji potrebnoj za donošenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljište u vlasništvu RH

Prodaja izravnom pogodbom od 2015. do 08.05.2020. – 35,1660 ha

Tablica 2. Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem

Oblik raspolaganja	**Zbroj površina (ha)**	**Udio u ukupnom (%)**
Koncesija	1.520,4859	5,33
Prodaja državnog zemljišta	6.748,4936	23,66
Prodaja izravnom pogodbom	35,1660	0,12
Dugogodišnji zakup	1.834,285	6,43
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400	4,42
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300	3,54
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123	14,10
Zakup	9.899,3105	34,71
Zakup ribnjaka	1.861,0528	6,53
Zakup zajedničkih pašnjaka	331,6650	1,16
UKUPNO	**28.520,9411**	**100**

Od ukupno evidentiranih **43.879,3700 ha** državnog poljoprivrednog zemljišta na području 28 jedinica lokalne samouprave **Brodsko posavske županije, iz tablice 2. vidljivo je da se raspolagalo sa 28.520,9411 ha ili 64,99 %, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih 15.358,4289 ha ili 35,01 %.**

3.1. Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ

Do 2017. godine zaključeno je 146 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem mirnog posjeda ukupne površine od 1.261,54 ha te 55 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem isteklih ugovora o zakupu ukupne površine od 1.008,33 ha na području jedinica lokalne samouprave kako je prikazano u tablici 3.:

Tablica 3. Privremno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
BEBRINA	**7**	**86,6622**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	86,6622
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
BRODSKI STUPNIK	**3**	**9,5024**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	2,6340
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	6,8684
BUKOVLJE	**16**	**44,2037**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	16	44,2037
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
CERNIK	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DAVOR	**1**	**413,4629**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	413,4629
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DONJI ANDRIJEVCI	**12**	**129,6424**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	44,0471
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	6	85,5953

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. ugovora	Zbroj od površina (ha)
DRAGALIĆ	**11**	**36,8738**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GARČIN	**22**	**128,9647**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	11	92,0909
GORNJA VRBA	**6**	**145,3282**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	99,5761
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	45,7521
GORNJI BOGIĆEVCI	**4**	**24,7373**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	24,7373
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GUNDINCI	**6**	**48,7383**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	48,7683
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
KLAKAR	**4**	**148,6558**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	148,6558
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
NOVA KAPELA	**9**	**54,5694**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	5	12,5051
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	4	42,0643
OKUČANI	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. ugovora	Zbroj od površina (ha)
OPRISAVCI	**12**	**61,4723**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	34,1297
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	27,3426
ORIOVAC	**17**	**112,6991**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	14	28,4702
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	3	84,2289
PODCRKAVLJE	**4**	**4,0353**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	4,0353
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
REŠETARI	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIBINJ	**7**	**248,9931**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	248,9931
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIKIREVCI	**2**	**12,7834**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	12,7834
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARA GRADIŠKA	**4**	**56,3724**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	56,3724
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARO PETROVO SELO	**7**	**231,8908**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	36,5039
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	5	195,3869

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
VELIKA KOPANICA	**38**	**433,1139**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	18	46,7678
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	20	386,3461
VRBJE	**4**	**16,4335**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	16,4335
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
VRPOLJE	**3**	**6,9362**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	3	6,9362
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
UKUPNO PRIVREMENI ZAKUP MIRNI POSJED	**146**	**1.261,54**
UKUPNO PRIVREMENO KORIŠTENJE ISTEKLI UGOVORI	**55**	**1.008,33**

3.2. Koncesija

Zaključeno je 8 ugovora o koncesiji na rok od 30 godina u ukupnoj površini od 1.520,48 ha i godišnjom naknadom od 686.351,87 kn, a vidljivo je u tablici 4.

Tablica 4. Ugovori o koncesiji

NAZIV PRAVNE OSOBE	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA GRAD	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	30.06.2009.	V.Kopanica/Gundinci	144,1288	70.719,46
EURO TIM D.O.O., ORIOVAC	1	05.09. 2006.	BRODSKI STUPNIK	359,7158	110.000,00
	2	24.10.2008.	SIBINJ	446,1168	280.507,22
	UKUPNO EURO TIM D.O.O.			**805,8326**	**390.507,22**
KARAVIDOVIĆ D.O.O.	1	12.3.2009.	GUNDINCI	89,8164	42.035,34
ORKIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	GUNDINCI	100,6978	38.614,40
PPK D.O.O. NOVA GRADIŠKA	1	20.06.2006.	DAVOR	240,0458	88.000,00
	1	30.10.2006.	DRAGALIĆ	139,9645	56.475,45
	UKUPNO PPK N. GRADIŠKA			380,0103	144.475,45
UKUPNO	**8**	**UKUPNO**		**1.520,4859**	**686.351,87**

3.3. Dugogodišnji zakup

Do 2017. godine na području Općine Dragalić i Sikirevci zaključeno je 6 ugovora za zakup na 50 godina u ukupnoj površini od 55,068 ha.

Sveukupno je zaključeno 16 ugovora za dugogodišnji zakup u površini od 1.834,2856 ha s godišnjom naknadom od 1.948.041,76 kn kako je prikazano u tablici 5.

Tablica 5. Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu

NAZIV PRAVNE OSOBE I ADRESA	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGROVRPOLJE D.O.O.	1	18.05..2011.	VRPOLJE	92,6143	113.897,06
PZ ZBOR	1	27.05.2011.	VRPOLJE	88,3158	108.610,78
KULAŠ D.O.O.	1	03.06.2011.	VRPOLJE	29,0520	35.728,14
PZVOĆAR ČAJKOVCI	1	03.06.2011.	VRPOLJE	61,9415	76.175,66
ŠIRJAN D.O.O.	1	25.07.2011.	NOVA GRADIŠKA	365,7104	432.050,26
LUMA PROM D.O.O.	1	11.01.2011.	REŠETARI	101,9662	60.000,00
GOLF D.O.O.	1	06.05.2011.	STARO P. SELO	215,3192	176.899,50
STOČAR	1	13.07.2012.	STARO P. SELO	281,7585	218.633,10
PPK D.O.O.	1	09.05.2013.	STARO P. SELO	410,7122	539.017,94
PROIZVODNJA BABIĆ	1	07.07.2012.	STARO P. SELO	131,8275	187.029,32
	1	2016.	DRAGALIĆ	11,7898	
	5	2016.	SIKIREVCI	43,2782	
UKUPNO	**16**	**UKUPNO**		**1.834,2856**	**1.948.041,76**

4. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede

Ulaganja u poljoprivredu Brodsko-posavske županije, nakon rebalansa, planirana u ukupnom iznosu od 19.923.283,09 kn, a **realizirano je 18.747.844,20 kn ili 94,10%**.

1. Izgradnja Sustava javnog navodnjavanja Orubica

Izgradnja sustava javnog navodnjavanje Orubica najveći pojedinačni projekt u Brodsko-posavskoj županiji koji se gradi sredstvima EU fondova odnosno putem Mjere M04 , a njegova realizacija u velikoj mjeri pomoći će razvoju poljoprivrede. Projektom se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina na području Općine Davor vodom iz rijeke Save.

Za troškove građenje projekta sustava javnog navodnjavanja Orubica u 2019. godini realizirano je 16.439.564,45 kn ili 87,68% od ukupno realiziranih sredstava na razdjelu 4 Upravnog odjela za poljoprivredu.

Brodsko-posavska županija i Hrvatske vode partnerski sudjeluju u realizaciji ovog 45.283.895,00 kuna vrijednog projekta. Završetak radova (stvarno ugovorenih i administrativni troškovi) vrijednih **28.318.456,41 kn s PDV-om** očekuje se u srpnju 2021. godine, dok je ostatak od 16.965.438,59 kn rezerva u tijeku provedbe projekta (npr. nepredviđeni radovi-izmjene ugovora o građenju, izmjene i dopune projektne dokumentacije, kontrola projekta i sl.).

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je 17.04.2020. godine uz prethodnu suglasnost Upravljačkog tijela Programa odobrila zahtjev Brodsko-posavkoj županiji za produženje roka trajanja projekta od 16 mjeseci, te je krajnji rok za dostavu konačnog zahtjeva za isplatu 11. rujna 2021. godine.

Sustav gradi zajednica gospodarskih subjekata Vodotehnika d.d. iz Zagreba i Brana d.o.o. iz Virovitice s podugovarateljima, dok stručni nadzor nad građenjem (geotehnički, geodetski, građevinski, strojarski i elektrotehnički) i koordinator zaštite na radu provodi Sedra consulting d.o.o.

Stručni projektantski nadzor nad građenjem SJN Orubica provodi Institut IGH d.d. Zagreb.

Prvi dodatak Ugovora o javnoj nabavi radova sklopljen je 23.07.2019. godine, dok je 1. dodatak Ugovora o javnoj nabavi usluga stručnog nadzora sklopljen 28.03.2019. godine (oba su dostavljena 26.09.2019. godine u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u sklopu 1. Zahtjeva za isplatu).

Temeljem traženja Hrvatskih voda Jedinice za provedbu NAPNAV-a od 11.12.2019. godine za povećanje ukupne ugovorene cijene prema prijedlogu II. dodataka Ugovora o javnoj nabavi radova na građenju SJN Orubica, župan Brodsko-posavske županije Danijel Marušić odobrio je povećanje iznosa ugovora za 7,95 %, odnosno 1.972.068,06 kn s PDV-om za usvojeni VTR 1 i VTR 2 (vantroškovnički rad) temeljem dva zahtjeva Izvođača i odobrenja projektantske, nadzorne službe i voditeljice projekta.

Drugi dodatak Ugovoru između Brodsko-posavske županije, Hrvatskih voda te zajednice gospodarskih subjekata Vodotehnikom d.d. i Branom d.o.o. sklopljen je 31.12.2019. godine, a odnosi se prvenstveno za povećanje sveukupne cijene radova s 24.811.038,35 kn s PDV-om na 26.783.106,41 kn s PDV-om. Za navedeno povećanje ugovornog iznosa Brodsko-posavska županija ima osigurana sredstva, a temeljem Odluke o prihvatljivosti (KLASA: 440-12/16-04-03-01/0006, URBROJ: 343-0801/01-17-004 od 02.05.2017.)

Agencije za plaćanja, te Ugovora o financiranju operacije 4.3.1 Šifra L2_PYD_04_4.3.1 (Broj 004/2017. od 11.05.2017.) i Aneksa br. 1 o financiranju broj 004/2017 od 20.03.2018. godine između Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Brodsko-posavske županije.

Kroz dvogodišnju provedbu projekta realizirano je 20.232.818,44 kn građevinskih radova na zaštiti građevinske jame ulazne građevine, dovodnog cjevovoda i crpne stanice 1 (CS 1), te na taložnici, retencijskom bazenu i crpnoj stanici 2 (CS 2) kao i na tlačnoj distribucijskoj mreži (kompletan cjevovod položen, zasunska i spojna okna izgrađena, montiranje opreme u oknima uz stručni i projektantski nadzor nad građenjem te usluge koordinatora II tijekom građenja.

Planirane aktivnosti u 2020. :

U 2020. godini planira se ugovoriti i izraditi izmjena i dopuna glavnog i izvedbenog projekta te ishoditi izmjena i dopuna Rješenja za građenje radi uočenih nedostataka projektne dokumentacije, a u cilju postizanja optimalne tehničke funkcionalnosti i izvodljivosti kao i svrsihodnosti sustava kao građevine. Nakon izrade potrebne dokumentacije, s Izvođačem se planira do-ugovoriti vantroškovničke radove vezano uz prethodno navedeno kao i više radnje (bazirano na analizi više-manje radnji) evidentirane u tijeku građenja građevine od početka građenja, odnosno potrebno se uskladiti s građevinskom knjigom. Isto se mora provesti do tehničkog pregleda građevine.

Slijedeći Zahtjev za isplatu potpore (3 rata) planira se predati krajem 2020. godine.

Na osnovu izrađenog hidrogeološkog elaborata će se pred kraj gradnje sustava (cca kraj 2020. ili 2021. godina) a prije početka korištenja, sukladno posebnom uvjetu nadležnog tijela, nabaviti i ugraditi piezometri.

Ostale nabave za projekt, planirati će se i provoditi tijekom realizacije projekta, odnosno izvođenja radova, ukoliko se za istima ukaže potreba za što u ovom trenutku nemamo, a niti možemo imati saznanja.

Radovi i ostale popratne aktivnosti na realizaciji projekta se planiraju nastaviti prema planu.

Do završetka radova u županijskom proračunu planirana su sredstva u iznosu od 7,5 milijuna kuna u 2020. te 2,8 milijuna kuna u 2021. godini.

2. **Ulaganje u programe biljne i stočarske proizvodnje iznosilo je 1.776.401,45 kn ili 9,48% odnosi se na:**

1. Regionalni centar za biotehnološka istraživanja i razvoj Brodsko – posavske županije d.o.o.
2. Razvoj lovstva i obnova matičnog fonda divljači
3. Troškovi operativne provedbe obrane od tuče
4. Potpora radu 3 LAG-a: Zapadna Slavonija, Posavina i Slavonska Ravnica
5. Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja te neškodljivo uklanjanje životinjskog otpada

6. Provođenje programa poboljšanja isplativnosti proizvodnje mlijeka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima primjenom analitike stočne hrane putem udruge mljekara Brodsko-posavske županije te Sporazuma o provedbi istraživačkog projekta „Razvoj predikcijskih modela za optimizaciju managementa mliječnih farmi na području Brodsko-posavske županije tijekom 2015. – 2017. godine putem Poljoprivrednog fakulteta iz Osijeka;
7. Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa na obiteljskim gospodarstvima Brodsko-posavske županije u provedbi županijske udruge svinjogojaca
8. Rad konjogojskih i ostalih udruga poljoprivrednika
9. Kontrola plodnosti tla
10. Sufinanciranje monitoringa kvalitete meda

3. Edukacija i gospodarske manifestacije realizirane su u iznosu od 426.306,05 kn ili 2,28% odnosi se na:

1. Državnu izložbu lipicanaca i međužupanijsku izložbu Hrvatskog hladnokrvnjaka i Hrvatskog posavca „SLAVONSKI BROD 2019.“
2. Nacionalnu izložbu pasa CAC HR Slavonski Brod 2019.,
3. 21. Poljoprivredno-poduzetničke ideje i 2. proljetni sajam u Novoj Gradiški,
4. Županijsko natjecanje u oranju u Općini Donji Andrijevci na parceli OPG Šime Marijanovića iz Donjih Andrijevaca,
5. Izbor najuzornije seoske žene u Zagrebu te
6. Nastupe obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava na sajmovima.

4. Ostale aktivnosti

Tekuće donacije u iznosu od **105.572,25 kn ili 0,56%** odnose se na:
- sufinanciranje građevina detaljne melioracijske odvodnje
- Izrada katastra nekretnina
- usluge promidžbe i informiranja

II. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2019.

1. Izravne potpore

Svrha izravnih potpora je osigurati dugotrajnu održivost aktivnih poljoprivrednika koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost. Dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj.

U izravne potpore ubrajamo izravna plaćanja koja se sastoje od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu. Da bi ostvarili izravnu potporu poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost trebaju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ).

Poljoprivrednici zainteresirani za izravne potpore pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svojem gospodarstvu moraju poštivati niz uvjeta propisanih **Pravilnikom o provedbi izravne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja**. U obzir treba uzeti i **Pravilnik o višestrukoj sukladnosti** koji propisuje dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i standarde upravljanja kojih se poljoprivrednici trebaju pridržavati na svim poljoprivrednim površinama koje koriste kao i pri držanju životinja.

2. Ruralni razvoj

Ruralni razvoj kao drugi stup Zajedničke poljoprivredne politike financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a dugoročni cilj je povećanje konkurentnosti poljoprivrede, održivo upravljanje prirodnim resursima i uravnotežen razvoj ruralnih krajeva.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. službeno je odobren sredinom 2015. godine. Njegova ukupna alokacija iznosi 2.383 milijarde eura, od čega se 2.026 milijarde eura financira iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima općenito.

3. Zajednička organizacija tržišta

Zajednička organizacija tržišta (ZOT) je niz instrumenata i mjera reguliranih EU zakonskim okvirom koje se koriste na EU tržištu kako bi se stabilizirale cijene i ponuda poljoprivrednih proizvoda.
One su čest i brz odgovor na neravnoteže na tržištu i krizne situacije jer kroz interventna plaćanja u slučaju poremećaja na tržištu ili u slučaju određene nestabilnosti ublažavaju posljedice za poljoprivrednike.

Zajednička organizacija tržišta uključuje:

- vinsku omotnicu sa slijedećim mjerama: Ulaganja u vinarije i marketing vina; Promidžba na tržištima trećih zemalja; Restrukturiranje i konverzija vinograda; Informiranje u državama članicama i Obavijesti),
- stočarstvo sa slijedećim mjerama: pčelarstvo i dostava podatka sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda,
- horizontalne mjere uključuju: školska shema 2019/2020; uvozne i izvozne dozvole; javne intervencije i privatno skladištenje te mjere informiranja i promocije,

4. Nacionalne potpore

Nacionalna potpore uključuje slijedeće potpore: sektor konjogojstva; početak rada proizvođačkih organizacija; obnova proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva; unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog gospodarstva u sustavu kravatele, uzgoju ovaca i koze te izvornih pasmina peradi; školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka; potpora za proizvođe šećerne repe.

5. Pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020. (EFPR) osigurava sredstva ribarskoj industriji i ribarima kako bi se prilagodili novim uvjetima u sektoru i postigli gospodarsku i ekološku održivost. Fond promiče ekološko ribarstvo i ekološke metode proizvodnje, te potiče i održiv razvoj u ribarskim područjima. Kroz njega se financiraju razne aktivnosti od istraživanja tržišta do modernizacije flote i smanjenja ribarskih kapaciteta što ga čini bitnim za upravljanje europskim ribarskim sektorom.

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH 2014. – 2020. (OPPiR) se financira kroz Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Ukupna financijska alokacija za OPPiR iznosi oko 350 milijuna eura, od čega je udio EU sredstava 252,6 milijuna eura. Program obuhvaća preko 36 mjera usmjerenih na cjelokupni sektor ribarstva, od slatkovodnog i morskog uzgoja, slatkovodnog i morskog ulova, ribarske infrastrukture pa do razvoja zajednica i područja ovisnih o ribarstvu.

6. Biljna proizvodnja

Iz tablice 6. vidljiv je prikaz poljoprivednih površina po kulturama u 2019. godini prijavljenih u sustav za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ukupna poljoprivredna proizvodnja u 2019. godini na području Brodsko-posavske županije odvijala se na 64.341,21 ha što je povećanje za 154,02 ha ili 0,24 % poljoprivrednih površina u odnosu na 2018. godinu.

Najveća zasijanost poljoprivrednih površina u 2019. godini je tradicionalno sa žitaricama na 34.265,64 ha što je 567,81 ha ili 1,69 % više u odnosu na 2018. godinu. Žitarice čine najviši udio od 53,26 % u ukupnim poljoprivrednim površinama.

Dohodovnija proizvodnja uljarica bila je na 10.873,24 ha što je smanjenje za 1.227,53 ha ili 10,14 % u odnosu na 2018., a u ukupnim površinama participiraju s 16,90 %. Kod uljarica zabilježeno je povećanje na proizvodnim površinama soje koja se odvijala na 5.365,95 ha što je za 595,86 ha ili 12,49 % više zasijanih površina u odnosu na prethodnu godinu.

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 12.862,60 ha što je za 374,44 ha više ili 3,00 % u odnosu na 2018. godinu, a u ukupnim površinama participiraju s 19,99%. Od krmnih kultura najveća proizvodnja zabilježena je na djetelini i lucerni na 4.462,67 ha ili 6,12% te kontinentalnim travnjacima na 1.541,12 ha ili 5,81% više u odnosu na 2018. godinu.

Do smanjenja proizvodnje došlo je kod šećerne repe koja se odvijala na 351,70 ha ili 10,47 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupno za višegodišnje nasade za izravna plaćanja zatraženo je 2.898,02 ha što je povećanje za 3,67 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u ukupnim površinama sudjeluju s 4,50 %.

Tablica 6. Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2018.-2019.

Red. broj	Naziv kulture	2018. Tražena površina (ha)	2019. Tražena površina (ha)	Indeks povr. 19./18.	Udio u uk. površ. %
1.	Pšenica	11.421,68	11.757,85	102,94	18,27
2.	Raž	4,83	13,75	284,68	0,02
3.	Tritikale	1.125,63	949,38	84,34	1,48
4.	Ječam	5.366,16	4.885,47	91,04	7,59
5.	Kukuruz	13.841,96	14.879,60	107,50	23,13
6.	Zob	1.602,10	1.598,88	99,80	2,49
7.	Proso i sirak	1,26	0,00	0,00	0,00
8.	Ostale žitarice	334,21	180,71	54,07	0,28
ŽITARICE		**33.697,83**	**34.265,64**	**101,69**	**53,26**
9.	Soja	4.770,09	5.365,95	112,49	8,34
10.	Suncokret	1.521,40	1.556,55	102,31	2,42
11.	Uljana repica	5.801,60	3.941,29	67,93	6,13
12.	Ostale uljarice	7,68	9,45	123,05	0,01
ULJARICE		**12.100,77**	**10.873,24**	**89,86**	**16,90**
13.	Djetelina i lucerna	4.205,26	4.462,67	106,12	6,94
14.	Trave i travolika paša	1.702,46	1.734,38	101,87	2,70
15.	Soja za stočnu hranu	3.037,18	3.102,56	102,15	4,82
16.	Stočni kelj, grašak, sirak, repa, bob, heljda	241,89	310,34	128,30	0,48
17.	Livade	1.743,79	1.628,81	93,41	2,53
18.	Kontinentalni travnjak	1.456,50	1.541,12	105,81	2,40
19.	Ostalo krmno bilje	101,08	82,72	81,84	0,13
KRMNO BILJE, LIV. I PAŠNJACI		**12.488,16**	**12.862,60**	**103,00**	**19,99**
20.	**Šećerna repa**	392,84	351,70	89,53	**0,55**
UKUPNO RATARSKE KULTURE		**58.679,60**	**58.353,18**	**99,44**	**90,69**
21.	Orah	797,11	851,71	106,85	1,32
22.	Šljiva	524,29	508,59	97,01	0,79
23.	Jabuka	309,93	295,20	95,25	0,46
24.	Lijeska	249,16	313,46	125,81	0,49
25.	Višnja	131,60	118,68	90,18	0,18
26.	Kruška	111,63	106,93	95,79	0,17
27.	Miješani nasad voćnih vrsta i ostali nasadi (aronija, sibirska borovnica)	436,82	478,63	109,57	0,74
28.	Ostale voćne vrste	36,83	31,52	85,58	0,05
UKUPNO VOĆE I VOĆNE VRSTE		**2.597,37**	**2.704,72**	**104,13**	**4,20**
29.	Vinogradi	198,01	193,30	97,62	0,30
UKUPNO VIŠEG. NASADI		**2.795,38**	**2.898,02**	**103,67**	**4,50**
UKUPNO POVRĆE		**531,22**	**500,86**	**94,28**	**0,78**
30.	**Ljekovito bilje**	22,67	11,97	52,80	0,02
31.	**Kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmlja)**	28,75	14,49	50,40	0,02
32.	**Ne koristi se u polj. svrhe (ugar, šumarak)**	2.129,57	2.562,69	120,34	**3,98**
SVEUKUPNO POLJ. POVRŠINA		**64.187,19**	**64.341,21**	**100,24**	**100,00**

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

7. Voćarstvo i povrtlarstvo

- **Voćarstvo**

U Brodsko-posavskoj županiji djeluje više od 3.000 poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarskom proizvodnjom na 2.704,72 ha u 2019. godini što je povećanje za 107,35 ha ili 4,13% voćarskih proizvodnih površina u odnosu na 2018. godinu kako je vidljivo u tablici 6. U ukupnim površinama ukupno voće i voćne vrste participiraju s 4,20%.

Od voćnih vrsta u odnosu na prethodnu godine najveće povećanje pod nasadima je kod lijeske koje je bila uzgajana na 313,46 ha (25,81 %), oraha na 851,71 ha (6,85 %) te i mješani nasadi voćnih vrsta i ostali nasadi na 478,63 ha (9,57 %), dok je kod ostalih voćnih vrtsa zabilježeno stagniranje ili blagi pad.

Kao jedan od razloga povećanja nasada orašastog (lupinastog) voća je korišenje europskih sredstava potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. Mjera M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava.

Proizvodnja jabuka odvijala se na 295,20 ha u 2019. godini i bilježi se stagnacija, odnosno blagi pad za 14,7 ha ili 4,75%, dok s druge strane proizvođači ulažu sredstva u tehnologije uzgoja. Budući nema otkupnih centara grupa proizvođača s više od 10 ha nasada planira gradnju skladišnih kapaciteta, hladnjaču sa sustavom kontrolirane atmosfere kapaciteta 20-50 vagona (200 do 500 tona) što u konačnici poskupljuje proizvodnju jabuke.

Određeni voćari obavljaju konverziju nasada gdje izvade određenu površinu nasada i sadnjom mladog voćnjaka osiguravaju perspektivu u bavljenju voćarstvom.

U zadnjih pet godina bilježi se porast bobičastog voća aronije, američke i sibirske borovnice (cca 30 ha) na području Brodsko-posavske županije.

- **Povrtlarstvo**

Proizvodnja povrća u 2019. godine odvijala se na 500,86 ha ili 0,78 % površina prijavljenih za izravna plaćanja. Kod povrća se bilježi stagnacija, odnosno blagi pad za 30,36 ha ili 5,72%, iako je procjena da je prijavljeno 30%-40% od ukupne proizvodnje povrća na području Županije. Većina proizvodnje povrća odvija se na vanjskim površinama i okućnicam, dok ima i svjetlih primjera plasteničke proizvodnje u Općinama Velika Kopanica, Garčin, Rešetari i Davor.

Kao svjetli primjer plasteničke proizvodnje povrće je poljoprivredni obrt „DOMI„ vlasnika Tomislava Špehara koji proširuje proizvodnju uz pomoć kredita i sredstava IPARD program Europske unije. Pogon je najveći na području Brodsko-posavske županije i stalno zapošljava jedanaest radnika, dok u sezoni berbe rajčice još dodatno zapošljava sezonsku radnu snagu. Opremljen je najsuvremenijom kompjuterski upravljanom opremom za prihranu biljaka, ekološki prihvatljivim grijanjem na drvnu biomasu s automatikom i energetskom zavjesom koja štedi čak do 50 posto energije grijanja zimi, a ljeti služi za zasjenu i tada smanjuje temperaturu objekta do 6 stupnjeva u odnosu na vanjsku okolinu. Ujedno obrt posjeduje pakirnicu i posebno skladište za čuvanje rajčice do plasmana na tržište. Prodaja je organizirana preko trgovačkog centra Plodine i Trgovačkog centra Slavonski Brod.

Prema dostupnim informacijama Ministarstva poljoprivrede, Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva bilježi se pad proizvodnje začinske paprike, dok je povećana proizvodnja konzumne i paprike za ajvar, pogotovo na navodnjavanim površinama.

Od novih povrtlarskih kultura zastupljenih na poljoprivrednim gospodarstvima ističe se proizvodnja poriluka, a povećana je i proizvodnja češnjaka koja se odvija na 5-6 ha na istoku Brodsko-posavske županije. Sva proizvodnja ugovorena je s udrugom proizvođača češnjaka „Češnjak“ iz Cerića kod Vinkovaca.

Povećanje i kontinuitet opskrbe tržišta, prvenstveno povrtlarske proizvodnje ostvariti će se provedbom Sustava navodnjavanja Orubica, koji obuhvaća 326 ha poljoprivrednih površina.

8. Ekološka poljoprivreda

U Republici Hrvatskoj bilježi se značajan trend rasta u bavljenju ekološkom proljoprivredom u kojoj je tijekom 2019. godine evidentirano je 5.743 proizvođača s površinom od 104.961,03 ha što čini povećanje za daljnjih 6.045 ha ili 6,11 % eko poljoprivrednih površina.

Broj ekoloških poljoprivrednih proizvođača u 2019. povećan je za 583 ili 11,29% u odnosu na prošlu godinu.

Zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP) je utvrđen opći okvir za razvoj poljoprivrede u EU za razdoblje 2014. – 2020. Cilj je novih odredaba uspostaviti održivu konkurentnost kako bi se postigao gospodarski održiv sektor proizvodnje hrane te održivo gospodarenje prirodnim resursima EU u kojemu je ekološka proizvodnja prepoznata kao ključan element.

U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 399 (20 manje nego 2018.) fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima u 2019. godini zasnovali proizvodnju na 6.793,54 ha, što je 103,76 ha ili 1,55 % više površina nego prethodne godine.

Površine pod ekološkim načinom uzgoja u Brodsko - posavskoj županiji karakterizira blagi porast, dok na državnoj razini bilježi daljnji značajniji rast, kako je vidljivo u tablici 7.

Tablica 7. Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2014. do 2019. godine

	2014.	**2015.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**	**2019.**
BPŽ (ha)	3.110,00	4.275,75	5.685,15	6.930,00	6.689,78	**6.793,54**
RH (ha)	50.054,00	75.883,00	93.814,00	97.700,00	98.915,77	**104.961,03**

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

9. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje

9.1. Govedarstvo

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu prema podacima Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu bilježi blagi pad s brojnim stanjem od 153.512 krava što je za 1,07 % manje u odnosu na prethodnu godinu kada je brojno stanje iznosilo 155.170 krava.

Na području Brodsko-posavske županije u 2019. ukupno je bilo 5.375 krava što je za 1,22 % više krava u odnosu na 2018. kada je bilo 5.310 krava.

U Brodsko-posavskoj županiji je tijekom 2019. godine bilo 161 isporučitelja (tablica 8.) s isporučenih ukupno 12.099.959 kg kravljeg mlijeka (tablica 9.).

Uporedni pokazatelji s 2018. godinom ukazuju na smanjenje za 18 isporučitelja ili 10,06% s udjelom od 2,94% od ukupnih isporučitelja u RH, dok je isporučenog mlijeka 37.677 kg više ili 0,31% s udjelom od 2,78 od ukupnog isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj.

U Brodsko-posavskoj županiji nalazi se ured Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u Slavonskom Brodu koji na području županije prikuplja i u Središnji laboratorij za kontrolu mlijeka u Križevce dostavlja uzorke pojedinačnih životinja koje su u kontroli mliječnosti.

Tablica 8. Broj isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	Broj isporučitelja mlijeka						Udio ukuno (%)	Indeks 19./18.
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
BPŽ	376	319	242	203	179	161	2,94	89,94
RH	11.092	9.948	8.371	7.026	6.193	5.473	100	88,37

Tablica 9. Isporučene količine kravljeg mlijeka

Isporučene količine kravljeg mlijeka						
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Županija	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)
BPŽ	14.821.676	14.435.340	13.115.002	12.912.615	12.062.282	**12.099.959**
RH	522.694.451	513.406.175	489.645.699	476.773.218	453.458.230	**435.606.090**

Uz stručne servise, od 2018. do 2020. godine poljoprivredna gospodarstva imaju osiguranu značajnu financijsku potporu kroz Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine, u ukupnom iznosu od 195.000.000 kuna. Naime, kroz svaku od tri godine programskog razdoblja predviđen je iznos od 65.000.000 kuna po godini, od čega za uzgoj junica 45.000.000 kuna i 20.000.000 kuna za kupnju junica.

Drugim riječima, u sektoru govedarstva poljoprivrednim gospodarstvima je kao financijska pomoć u trogodišnjem programskom razdoblju raspoloživo 135.000.000 kuna za uzgoj i 60.000.000 kuna za kupnju junica.

9.1.1. Izvorne pasmine goveda

Buša, istarsko govedo i slavonsko-srijemski podolac hrvatske su izvorne pasmine goveda te predstavljaju bogato genetsko nasljeđe. Zaštita ovih ugroženih pasmina određena je „Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj“, a zbog primijenjenih mjera agrarne politike i organizirane provedbe uzgojnih programa postupno raste njihova populacija. Služba za razvoj govedarstva u suradnji sa uzgojnim udruženjima (Udruga uzgajivača buše, Savez uzgajivača istarskog goveda, Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca) koordinira provedba uzgojnih programa, pri čemu je plansko vođenje uzgoja na temelju vjerodostojne matične evidencije jedna od najvažnijih uzgojnih aktivnosti.

Slavonsko-srijemski podolac

Nekada se ova pasmina goveda uzgajala uglavnom zbog korisnog rada i proizvodnje, te cijenjenog govođeg mesa. Proizvodnja mlijeka je skromna (do 1000 litara u laktaciji). Slavonsko – srijemski podolac vrlo je skromnih hranidbenih prohtjeva, te se veći dio godine drži na paši. Zbog male populacije slavonsko – srijemski podolac je definiran kao kritično ugrožena pasmina, na čijoj zaštiti i očuvanju od 2008. godine djeluje Udruga uzgajivača slavonsko – srijemskog podolca.

Prema brojčanim pokazateljima u 2019. godini na području Republike Hrvatske registrirano je 38 stada sa 264 krava (37 više nego 2018.) i 14 bikova, a na području Brodsko-posavaske županije 14 stada sa 94 krave (10 više nego 2018.) i 2 bika.

9.2. Svinjogojstvo

Podaci u tablici 10. se temelje na mjesečnim / godišnjim dojavama sa velikih farmi te sa obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava / OPG-a / kod kojih se provodi uzgojno selekcijski rad. Podaci se prikazuju po svakom pojedinom područnom uredu Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu te po farmama za svaku pojedinu županiju i to kroz pasminsku strukturu uzgojno valjanih muških i ženskih grla.

U 2019. godini (stanje na dan 3.12.2019.) na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 6.069 gospodarstva sa 147.318 svinja svih kategorija što je smanjenje za 229 gospodarstava, ali u konačnicu povećanje za 1.451 svinja u odnosu na 2018. godinu.

Broj krmača pod kontrolom proizvodnosti u 2019. godinu iznosio je 201, što je 2 krmače više u odnosu na 2018. godinu.

Tablica 10. Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija i broj krmača

GODINA	BROJ GOSPODARSTAVA	BROJ SVINJA SVIH KATEGORIJA	BROJ KRMAČA POD KONTR. POIZVODNOSTI
2015.	6.341	144.343	120
2016.	6.344	147.901	131
2017.	6.366	141.848	153
2018.	6.298	145.867	199
2019.	6.069	147.318	201

Proizvođačka organizacija „Slavonski svinjogojac“ koja obuhvća Brodsko-posavsku, Vukovarsku-srijemsku i Osječko-baranjsku županiju tijekom 2019. godine okupljala je 33 svinjogojca sa spomenutog područja koji raspolažu s oko 300 hektara poljoprivrednog zemljište i 20.000 grla svinja te prometom od oko 20 milijuna kuna.

U Program ruralnog razvoja uvrštena je mjera Dobrobit životinja koja svinjogojcima omogućava dodatne potpore ako primjenjuju nadstandarde u proizvodnji. Navedene potpore iznose 28,50 eura po uvjetnom grlu svinja u tovu te 177,75 eura po uvjetnom grlu krmače i nazimice uz 65,13 eura godišnje po gospodarstvu za izradu plana hranidbe. Raspoloživa sredstva za ovu mjeru iznose 150 milijuna kuna.

9.2.1. Izvorne pasmine svinja

Na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 96 jedinki uzgojno valjanih krmača crne slavonske svinje u 2019. godini što je smanjenje za 10 krmača u odnosu na 2018. godinu. Na području Republike Hrvatske ukupno je 2.343 krmača crne slavonske svinje crne slavonske svinje bilo obuhvaćeno uzgojno selekcijskim radom u 2019. godini, što je povećanje za 81 krmaču u odnosu na prethodnu godinu.

Od izvornih pasmina još se provodio rad na 19 uzgojno valjanjoj mangulici na području Brodsko-posavske županije, dok je u Republici Hrvatskoj uzgojno selekcijskim radom u 2019. godini bilo obuhvaćeno 192 mangulice.

9.3. Ovčarstvo

Temeljem „Programa potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine“ donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske, osigurano je za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za trogodišnje razdoblje ukupno 13,5 milijuna kuna, a za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna.

Prema podacima koji se nalaze u jedinstvenom registru ovaca i koza, u Republici Hrvatskoj u 2019. godini uzgajalo se oko 699.870 ovaca (118.870 više nego 2018.), od čega se uzgojno selekcijski rad provodio u populaciji od 44.158 (2.771 više u nego 2018.) uzgojno valjanih ovaca kod 423 uzgajivača (27 više nego 2018.).

Prema podacima iz jedninstvenog registra ovaca i koza u 2019. godini, a prikazanih u tablici broj 11., u Brodsko-posavskoj županiji uzgaja se 35.446 rasplodnih ovaca što je 93,65% ili 17.142 više ovaca u odnosu na prethodnu godinu kod 644 posjednika.

Uzgojno selekcijski rad tijekom 2019. godine provodio se na populaciji od 385 uzgojno valjanih ovaca ili 74 više (23,79%) u odnosu na 2018., odnosno 1,08% ukupne populacije kod 8 uzgajivača.

Tablica 11. Broj posjednika/uzgajivača i ovaca

Godina	Broj posjednika	Broj raspl. ovaca	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih	Broj uzgojno valjanih
2015.	510	8.914	5	228
2016.	505	10.085	5	214
2017.	512	11.905	3	197
2018.	649	18.304	5	311
2019.	644	35.446	8	385

9.3.1. Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca

Cigaja je hrvatska izvorna pasmina koja se uzgaja ponajviše na području Slavonije i Baranje, u kvalitetnijim hranidbenim uvijetima pa je cigaja naša tjelesno najrazvijenija pasmina ovaca. Veličina populacije u RH je 1.246 grla, dok je na području Brodsko-posavske županije 25 grla ili 8,83% više nego 2018., odnosno 308 grla ili 24,71% u odnosu na ukupan broj u RH, a uzgaja se isključivo radi proizvodnje mesa.

9.4. Kozarstvo

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 82.290 rasplodnih koza, a u Brodsko-posavskoj županiji 774 rasplodne koze s udjelom od 0,94 % u odnosu na ukupan broj koza prikazanih u tablici 12.

Brojno stanje uzgojno valjanih koza u Republici Hrvatskoj je u porastu u odnosu na 2018. godinu i iznosi 1.115 koza više ili 1,41%, dok je u Brodsko-posavskoj županiji smanjeno za 94 koze ili 10,83%.

Tablica 12. Broj posjednika/uzgajivača i koza u RH i BPŽ

Godina	Broj koza RH	Broj koza BPŽ	% BPŽ/RH
2015.	76.029	706	0,92
2016.	79.065	748	0,94
2017.	78.411	806	1,03
2018.	81.140	868	1,06
2019.	82.290	774	0,94

Tijekom 2019. godine u Brodsko-posavskoj županiji nije bilo isporuke kozjeg mlijeka.

9.5. Peradarstvo

Izvorne pasmine peradi

Uzgojno selekcijski rad kod kokoši hrvatice u Republici Hrvatskoj provodio se na 5.264 kljunova kod 185 uzgajivača. U odnosu na 2018. godinu zabilježeno je povećanje za 386 komada uzgojno valjane populacije.

U 2019. godini u Brodsko-posavskoj županiji istovjetni su pokazatelji u odnosu na 2018. godinu s udjelom od 3,63% matičnih kljunova kokoši hrvatice u odnosu na ukupan broj kljunova prikazanih u tablici 13.

Tablica 13. Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvatice na području BPŽ

Godina	Broj uzgajivača	Broj kljunova
2015.	14	345
2016.	11	250
2017.	8	213
2018.	7	191
2019.	7	191

Proizvodnja jednodnevih pilića za tov

Prema ukupnoj bilanci jednodnevnih pilića za tov ukupna proizvodnja brojlera u BPŽ tijekom 2019. godine, kako je vidljivo u tablici 14., iznosila je 1.525.972 komada ili 0,77% više nego 2018 kod 31 posjednika ili 3 više u odnosu na godinu prije.

U ukupnom broju komada na razini RH u 2019. godini, Brodsko-posavska županija participira s 0,41%.

Tablica 14. Proizvodnja peradi na području BPŽ

Proizvodnja peradi				
	2018.		**2019.**	
	Broj komada	**Ukupno posjednika**	**Broj komada**	**Ukupno posjednika**
BPŽ	1.514.221	28	1.525.972	31
	-	-	36.810.192	376

U skladu s iskustvima poduzetnika Brodsko-posavske županije u uzgoju peradi posluje se na principu "ugovorene proizvodnje" za poznatog kupca (KOKA d.d. iz Varaždina) u vlastitom peradarniku. Za potrebe tržišta poduzetnici mogu sklopiti poslovnu suradnju sa poznatim kupcima (Valipile d.o.o. iz Sesveta, Perutnina Ptuj – PIPO iz Čakovca, te inozemnih klaoničara peradi).

Jedan od uspješnijih proizvođača brojlera u Brodsko-posavskoj županiji ističe se "Farma Jozić Uzgoj Peradi", vl. Ante Jozića sa sjedištem u Slavonskom Kobašu s kapacitetom od 70.000 komada brojlera po turnusu u 2 objekta. Prvi objekt ima kapacitet 40.000 komada, dok drugi objekt sagrađen uz pomoć SAPARD sredstava ima kapacitet 30.000.

Obrt Farma Jozić ima dugogodišnje iskustvo u peradarstvu, kojim se uspješno bavi od 2002. godine. Obrt tovi brojlere u kooperaciji s KOKA d.d. iz Varaždina.

Ukupna proizvodnja mesa peradi od 2016. godine u Republici Hrvatskoj je u laganom porastu.

Tijekom 2019. godine u Republici Hrvatskoj na klaonicama je prerađeno 66.900 tona mesa peradi ili 700 tona više, odnosno 1,05 % više mesa nego u istom razdoblju 2018. godine kada je prerađeno 66.200 tona mesa peradi.

9.6. Konjogojstvo

Od utemeljenja Središnjeg registra kopitara, sustavnog obilježavanja životinja i registracije u Jedinstveni registar domaćih životinja broj upisanih kopitara bilježi kontinuirani rast na godišnjoj razini od 1,5 do 5,5%, uz jedini izuzetak u 2014. godini kada je utvrđen pad broja konja od 1,5%. Navedeni trend nastavljen je i u 2019. godini, na čijem je kraju u Središnjem registru kopitara registrirano sveukupno 28.849 kopitara, što je za 1.489 kopitara (5,44%) više u odnosu na 2018. godinu.

Navedeni broj uključuje 24.737 konja (porast od 4,6% u odnosu na 2018. godinu) i 4.112 magarca (porast od 11,64%).

Navedeni broj kopitara nalazi se u vlasništvu 6.844 vlasnika (5.821 vlasnika konja, 1.023 vlasnika magaraca), što je povećanje vlasnika od 3,57% u odnosu na 2018. godinu.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u Brodsko-posavskoj županiji u 2019. godini registrirana su 1.743 aktivna grla kopitara (porast za 53 grla ili 3,13% u odnosu na 2018.), od kojih je 1.652 konja svih kategorija (porast za 61 grlo ili 3,83% u odnosu na 2018.) i 91 magarac (smanjenje za 8 grla ili 8,09% u odnosu na 2018.), a koja se nalaze u vlasništvu 362 posjednika konja i 14 posjednika magaraca.

9.6.1. Izvorne i zaštićene pasmine konja

Izvorne i zaštićene pasmine kopitara obzirom na svoju veličinu populacije te na temelju ostalih propisanih parametara na temelju kojih se određuje status ugroženosti populacije životinja, upisane su u Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinje te njihov potrebit broj (NN 127/98, 70/09, 73/03).

Na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini bila su registrirana 1.743 aktivna grla kopitara u vlasništvu 362 vlasnika te 53 grla više ili 3,13% u odnosu na 2018. godinu.

Najbrojnije pasmine konja na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini bile su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 674 grla (7 grla više u odnosu na 2018. ili 1,04%), lipicanac sa 540 grla (6 grla više u odnosu na 2018. ili 1,12%) i hrvatski posavac sa 121 grla (9 grla više u odnosu na 2018. ili 8,03%).

9.7. Pčelarstvo

Provedba uzgojnog programa iz pčelarstva u 2019. godini na području Brodsko-posavske županije provodila se kod 314 registrirana uzgajivača matica (6 više u odnosu na 2018.) na 16.720 pčelinjih zajednica ili 1.678, odnosno 11,15 % više pčelinjih zajednica u odnosu na 2018. godinu.

Povećanje broja pčelara bilježi se i na državnoj razini kod 8.527 registrirana uzgajivača matica (385 više u odnosu na 2018.) na 418.651 pčelinjih zajednica ili 25.209, odnosno 6,02% više pčelinjih zajednica u odnosu na 2018. godinu.

U tablici broj 15. prikazan je broj pčelara i pčelinjih zajednica na području Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske u 2018. i 2019. godini.

Tablica 15. Broj pčelara i pčelinjih zajednica

Županija	Broj pčelara		Broj pčelinjih zajednica		Indeks pčelinje zajednice 19./18.
	2018.	2019.	2018.	2019.	
Brodsko-posavska	308	314	15.042	16.720	111,15
Republika Hrvatska	8.142	8.527	418.651	443.860	106,02

10. Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 2018.-2019.

U tablici broj 16. daje se pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za Brodsko-posavsku županiju za 2018. i 2019. godinu.

Putem jedinstvenog zahtjeva za sve mjere potpore poljoprivredi u 2019. godini s područja Brodsko-posavske županije ostvareno je 303.781.847,35 kn što je za 40.077.857,08 kn ili 15,20% više isplaćenih sredstava u usporedbi s 2018. godinom.

Tablica 16. Pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za BPŽ od 2018.-2019.

Red. broj	Naziv mjere	2018. kn	2019. kn	Indeks 18/19
1.	IZRAVNA PLAĆANJA – EFJP	154.227.035,94	160.051.411,35	103,78
2.	MJERE ZAJEDNIČKE ORGANIZACIJE TRŽIŠTA – EFJP	2.135.356,04	1.682.151,00	78,77
3.	PROGRAM RURALNOG RAZVOJA – EPFRR	96.291.256,89	130.564.273,00	135,59
4.	NACIONALNA PLAĆANJA	11.050.341,40	11.484.012,00	103,92
SVEUKUPNO		**263.703.990,27**	**303.781.847,35**	**115,20**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

10.1. Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2019. godini

U tablici 17. prikazane su ukupno isplaćena sredstva po svim mjerama poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine.

Za sveukupne potpore poljoprivredi u Republici Hrvatskoj po županijama s obzirom na poljoprivredne površine, sveukupno isplaćene potpore iznose 5.859.861.654,00 kn što je 280.248.121,73 kn ili 5,02 % više isplaćenih potpora nego 2018. godine.

Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Brodsko-posavskoj županiji iznosile su 303.781.847,00 kuna s udjelom od 5,18 % u ukupnim potporama u Republici Hrvatskoj, što BPŽ svrstava na 8. mjesto u kunama po iznosu isplaćenih potpora.

Ukupno isplaćena sredstva poljoprivredi u 2019. godini veća su za **40.077.857,08 kn ili 15,20 % u odnosu na 2018. godinu**.

Tablica 17. Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Županija	Izravna plaćanja (kn)	Mjere zajedničke organizacije tržiša – EFJP (kn)	Mjere ruralnog razvoja (kn)	Nacionalne mjere (kn)	Ukupno isplaćene potpore (kn)	Udio u ukupnim potporama %
1. Bjelovarsko-bilogorska	268.152.148,32	1.676.825,00	151.932.024,00	28.185.071,00	449.946.068,00	7,68
2. Brodsko-posavska	**160.051.411,35**	**1.682.151,00**	**130.564.273,00**	**11.484.012,00**	**303.781.847,00**	**5,18**
3. Dubrovačko-neretvanska	17.709.627,89	3.010.961,00	38.708.724,00	24.610.342,00	84.039.655,00	1,43
4. Grad Zagreb	41.988.102,59	8.932.449,00	305.245.813,00	3.931.617,00	360.097.983,00	6,15
5. Istarska	63.041.369,13	12.448.297,00	67.051.225,00	15.325.612,00	157.866.504,00	2,69
6. Karlovačka	80.553.216,79	1.544.500,00	100.825.390,00	6.293.352,00	189.216.458,00	3,23
7. Koprivničko-križevačka	235.763.017,11	1.425.295,00	102.778.977,00	23.277.932,00	363.245.221,00	6,20
8. Krapinsko-zagorska	51.641.790,25	1.758.942,00	65.879.327,00	3.460.890,00	122.740.949,00	2,09
9. Ličko-senjska	104.388.795,82	537.764,00	154.134.933,00	6.200.199,00	265.261.691,00	4,53
10. Međimurska	73.098.796,85	3.216.460,00	52.441.388,00	7.651.004,00	136.407.650,00	2,33
11. Osječko-baranjska	585.757.409,24	12.467.468,00	325.843.787,00	30.848.135,00	954.916.799,00	16,30
12. Požeško-slavonska	113.982.880,20	6.350.850,00	78.401.423,00	13.464.952,00	212.200.104,00	3,62
13. Primorsko-goranska	28.036.173,23	1.605.944,00	54.782.631,00	6.158.461,00	90.583.209,00	1,55
14. Sisačko-moslavačka	157.049.141,30	2.454.490,00	144.202.382,00	11.529.543,00	315.235.555,00	5,38
15. Splitsko-dalmatinska	42.812.498,12	5.707.026,00	97.311.376,00	11.300.203,00	157.131.103,00	2,68
16. Šibensko-kninska	45.186.498,64	1.681.333,00	53.804.880,00	5.316.068,00	105.988.781,00	1,81
17. Varaždinska	72.861.828,28	2.051.437,00	76.682.477,00	4.255.111,00	155.850.853,00	2,66
18. Virovitičko-podravska	203.656.556,58	2.213.321,00	158.052.388,00	43.196.011,00	407.118.277,00	6,95
19. Vukovarsko-srijemska	337.117.343,93	8.418.362,00	196.903.671,00	13.699.101,00	556.138.477,00	9,49
20. Zadarska	78.579.271,01	1.079.278,00	98.953.230,00	7.627.239,00	186.239.017,00	3,18
21. Zagrebačka	154.238.056,93	2.977.283,00	113.672.493,00	14.967.620,00	285.855.453,00	4,88
SVEUKUPNO	**2.915.665.933,56**	**83.240.437,00**	**2.568.172.810,00**	**292.782.473,00**	**5.859.861.654,00**	**100**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

11. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda

Vrijednost izvedenih radova na obnavljanju i održavanju kanala na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini ukupno su iznosili **9.151.786,31 kn** što je povećanje za **41,77 % ili 2.696.574,79 kn** u odnosu na 2018. godinu.

Ukpna dužina kanalske mreže III i IV reda s održavanim kanalima i rasporedom sredstava utrošen za poslove je slijedeći za dva slivna područja kako slijedi:

- VGI «Brodska posavina» Slavonski Brod, od ukupno 2.707,560 km kanalske mreže, održavano je 970,855 km i utrošeno 5.145.870,90 kn,

- VGI «Šumetlica-Crnac» Nova Gradiška, od ukupno 1.225,100 km kanalske mreže, održavano je 735,253 km kanalske mreže i utrošeno 4.005.915,41 kn.

Na oba slivna područja pokošeno je i održavano ukupno 1.706,108 km kanala ili 43,38%, dok je za obnovu i uređenje preostalo 2.226,552 km kanala ili 56,62 % od sveukupno 3.932,660 km kanala.

12. REKAPITULACIJA REALIZIRANIH IZRAVNIH PLAĆANJA I POTPORA U POLJOPRIVREDI BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2017. - 2019.

Tablica 18. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja, mjera i potpora u poljoprivredi BPŽ 2017.-2019.

Re br.	NAMJENA	ISPLAĆENA POTPORA (kn)			INDEKS POTPORA 19./18.	UDIO U UKUPNIM POTPORAMA U 2019. (%)
		2017.	2018.	2019.		
DRŽAVNA POTPORA POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU						
1.	Izravna plaćanja	-	154.227.035,94	160.051.411,35	103,78	48,25
2.	Mjere tržišne potpore - EFJP	2.415.591,43	2.135.356,14	1.682.151,00	78,78	0,51
3.	Program ruralnog razvoja	-	96.291.256,89	130.564.273,00	135,59	39,36
4.	Nacionalna plaćanja	-	11.050.341,40	11.484.012,00	103,92	3,46
Ukupno izravna plaćanja, potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja		**180.301.870,54**	**263.703.990,27**	**303.781.847,35**	**115,20**	**91,59**
5.	Održavanje kanala	10.644.696,09	6.455.211,52	9.151.786,31	141,77	2,76
6.	Navodnjavanje	1.377.400,00	0,00	0,00	-	-
UKUPNO:		**192.323.966,63**	**270.159.201,79**	**312.933.633,66**	**115,83**	**94,35**
PRORAČUNSKA SREDSTVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE						
7.	Programi, ulaganja, subvencije	3.124.176,44	6.884.204,44	**18.747.844,20**	272,33	5,65
SVEUKUPNO:		**195.448.143,07**	**277.043.406,23**	**331.681.477,86**	**119,72**	**100**

Iz podataka prikazanih u tablici 18. vidljivo je slijedeće:

1. Sveukupno ostvarene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2019. godini iz državnog, europskog i županijskog proračna iznose **331.681.477,86 kn i veća su za 54.638.071,63 kn, odnosno 19,72 % u usporedbi sa 2018. godinom.**

2. Ukupno ostvarena izravna plaćanja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, mjere tržišne potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja iznose **303.781.847,35 kn i veća su za 40.077.857,08 kn ili 15,20 % u odnosu na 2018. godinu**.

3. Od ukupno isplaćenih izravnih plaćanja, potpora, ruralanih mjera i nacionalnih plaćanja za Brodsko-posavsku županiju u 2019. najveći udio odnosi se na izravna plaćanja iz Europskoga fond za jamstva u poljoprivredi koja iznose 160.051.411,35 kn ili 48,25%, zatim ruralne mjere iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u iznosu od 130.564.273,00 kn ili 39,36 % dok je 11.484.012,00 kn ili 3,46 % iz nacionalnih plaćanja, a 1.682.151,00 kn ili 0,51 % odnosi se na mjere tržišne potpore.

   Preostala sredstva uložena na području Brodsko-posavske županije odnose se na čišćenje kanala u iznosu od 9.151.786,31 kn ili 2,76 % te županijska proračunska sredstva u iznosu od 18.747.844,20 kn ili 5,65% od sveukupno isplaćenih sredstava.

   Najveće povećanje sredstava u 2019. godini odnosi se na Programa ruralnog razvoja koja iznose 130.564.273,00 kn što je za 34.273.016,11 kn ili 35,59% više u odnosu na prethodnu godinu.

   Realizacija Nacionalnih plaćanja u 2019. godini iznose 11.484.012,00 kn i veća su za 433.670,60 kn ili 3,92% , a izravnih plaćanja 160.051.411,35 kn što je 5.824.375,41 kn ili 3,78% više nego prethodne godine.

   Sredstva mjera zajedničke organizacije tržišta – EFJP u 2019. godini realizirana su u iznosu od 1.682.151,00 kn i manja su za 453.205,04 kn ili 21,22% nego 2018. godine.

13. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Iz svega navedenoga može se zaključiti da je 2019. godine za poljoprivredu Brodsko-posavske županije **ostvaren pozitivan trend unaprijeđenja proizvodnih pokazatelja koji se potkrijepljuje u sažetku slijedećim podacima**:

1. Ukupna poljoprivredna proizvodnja prema podnesenim zahtjevima za državnom potporom u 2019. godini odvijala se na 64.341,21 ha, koja uključuje ekološku proizvodnju na 6.793,54 ha te predstavlja povećanje za 154,02 ha ha ili 0,24 % poljoprivrednih površina u sustavu potpora u odnosu na prethodnu godinu. Najveća zasijanost površina u 2019. godini tradicionalno je sa žitaricama na 34.265,64 ha, što je 567,81 ha ili 1,69 % više u odnosu na 2018. godinu.

   Dohodovnija proizvodnja uljarica proizvodila se na 10.873,24 ha, što je smanjenje za 1.227,53 ha ili 10,14% u odnosu na prethodnu godinu.

   Površine pod ekološkim načinom uzgoja karakterizira povećanje poljoprivrednih površina u 2019. godini koji se odvijao na 6.793,54 ha ili 103,76 ha, odnosno 1,55% više u odnosu na 2018. godinu. Prema podnesenim zahtjevima za potporu udio ekoloških površina u komercijalnim površinama iznosi 10,55 %.

2. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje kroz aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu tijekom 2019. godine odnose se na:

   - **prekinut je negativan trend u Brodsko-posavskoj županiji gdje se bilježi povećanje proizvodnje mlijeka koja je u 2019. iznosila 12.099.959 kg ili 37.677 kg, odnosno 0,31% više mlijeka u odnosu na 2018. godinu te**
     ukupan uzgoj 5.375 krava svih pasmina što je 65 krava više ili 1,22 % u odnosu na prethodnu godinu. Isporučitelja mlijeka u 2019. godini bilo je 161, odnosno 18 manje nego 2018. godine.

   - **uzgoj 147.318 svinja svih kategorija na obiteljskim gospodarstvima ili 1.451 svinja više u odnosu na 2018. godinu,**

   - **povećanje brojnog stanja za 17.142 rasplodnih ovaca ili 93,65% te 74 ili 23,79% više uzgojno valjanih ovaca u odnosu na prethodnu godinu,**

   - **registrirana 1.743 aktivna grla kopitara u vlasništvu 376 vlasnika što je za 152 grla više u odnosu na 2018. godinu,**

   - **povećanje brojnog stanja jednodnevnih pilića za tov za 0,77% koje je iznosilo 1.525.972 komada kod 31 posjednika ili 3 više u odnosu na godinu prije.**

3. Upisnik poljoprivrednika gdje je upisano 7.342 gospodarstava što je 65 ili 0,89 % više gospodarstava na području Brodsko-posavske županije u odnosu na 2018. godinu. Ukupan broj gospodarstva u Republici Hrvatskoj upisanih u Upisnik poljoprivrednika u 2019. godini iznosio je 170.662 gospodarstava što je povećanje za 2.986 ili 1,78 % u odnosu na prethodnu godinu.

   Ukupno isplaćene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2019. godini sveukupno iznose **331.681.477,86 kn i veće su za 54.638.071,63 kn, odnosno 19,72% u usporedbi sa 2018. godinom.**

   Stručne institucije, LAG-ovi, trebaju i dalje educirati i servisirati obiteljska gospodarstva za proizvodnju dohodovnijih kultura, iskoristivost sredstava iz Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. te programe potpore unaprjeđenju proizvodnog potencijala stočarske proizvodnje.

4. Od 26 dostavljenih Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem jedinica lokalne samouprave, Ministarstvo poljoprivrede je dalo suglasnost na sedamnaest Programa slijedećim općinama: Bebrina, Brodski Stupnik, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogićevci, Gundinci, Klakar, Nova Gradiška, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Sikirevci, Slavosnki Brod, Slavonski Šamac, Velika Kopanica i Stara Gradiška.

   Za povećanje produktivnosti poljoprivredne proizvodnje potrebna je žurna provedba Zakona o poljoprivrednom zemljištu u smislu ubrzavanja procesa davanja suglasnosti na Programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države od strane Ministarstva poljoprivrede te žurna provedba istih od strane jednica lokalne samouprave.

5. Zbog epidemije uzrokovane virusom COVID-19 uvelike su se promijenili poslovi u FINI te je primitak i obrada godišnjih financijskih izvještaja s 30. travnja prolongiran na 30. lipnja 2020. godine, što će se odraziti i na izradu Analiza poslovanja poduzetnika prema podacima iz godišnjeg finanacijskog izvještaja za 2019. godinu.

   Stoga će podaci o financijskim rezultatima u poljoprivredi u 2019. i vanjskotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda biti prezentirani u sklopu Analize poslovanja gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2019. s dostupnim pokazateljima za 2020. na prvoj jesenskoj sjednici Županijske skupštine.

S poštovanjem,

PRIVREMENI PROČELNIK

Željko Burazović, mag.ing.agr.